

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

Cap. III. Instructio miscellanea.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

quia est pœna ordinaria ipsis infallibiliter annexa. Hinc est, quod, qui liberè, & advertenter in peccatum grave contra legem naturalem consentit, tacitè consentire præsumitur in penam æternam, eidem peccato correspondentem; cum non modo philosophicè, verùm etiam Theologicè, peccet, Deum offendendo.

CAPUT III.

Una supra XXX. Propositiones ab Alexandro VIII. damnatas.
Instructio Miscellanea.

PRÆSENTI hoc capite unam supra triginta propositiones ab eodem Alexandro alio suo decreto circumscriptas, edito 7. Decembr. ejusdem anni, sub titulo referimus, ut in his etiam aliquantulum instructus reddatur Confessor.

1. Propositio I. damnata. *In statu naturæ lapsæ ad peccatum formale, & demeritum, sufficit illa libertas, quæ voluntarium, ac liberum fuit in causa sua, peccato originali, & libertate Adami peccantis.*

2. Status naturæ lapsæ, aut corruptæ is dicitur, in quo iustitia originali exanti, & peccato contaminati nascimur, in isto nulla est in Homine necessitas ad peccandum, in eum ab Adamo, liberè peccante, transmissa, ut putarunt aliqui; nam Adæ peccato nostra libertas, nec amissa, nec extincta fuit, sed in nostra potestate est tentationi consentire, vel eidem, Divina auxiliante gratia, resistere, & præcepta implere. Legas

Trid. sess. 6. can. 5. & 6. & const. Exornibus B. Pii V. in qua reprobantur plures propositiones Baii, & inter eas 39. & 64. Ac aliam Ignoc. X. editam contra quinque propositiones Cornelii Jansenii, Episcopi Iprens. in qua, ut Hæretica, hæc quarta propositio circumferretur: *Ad merendum in statu naturæ lapsæ non requiritur in Homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.*

3. Audias item August. de lib. Arbitr. cap. 17. quis peccat in eo, quod nullo modo cavere potest? peccatur autem, cavere igitur potest. Et lib. de Spir. & lit. cap. 3. Unde hoc quisque in potestate habere dicitur, quod, si vult, facit; si non vult, non facit. Ergo, ut Homo fornicando peccet, eique fornicatio imputetur ad culpam, debet posse fornicationi resistere, si velit, ad quod ei divinum non denegatur auxilium; aliàs, dum impotens foret, ei, nec ad penam, nec præmium, nec vitæ æternæ, aut laudem, tribueretur, quod fornicaretur, vel non; sicut, nec militi, quod non ambulem, dum liber ad ambulandum non sum, quamvis ligatus me catenis, & funibus, liberè liget; ergo quamvis Adam liberè peccaret, tamen mihi ad culpam, fornicari per. ge. non imputatur, si hic, & nunc non possum fornicationem vitare.

4. Adde. Si Homo non habet propriam libertatem ad non peccandum, non est unquam capax absolutionis; nam capax absolutionis non est, qui non desinet de peccatis de præterito committis, & non proponit non peccare in futurum, sed, qui non est liber ad non peccandum.

non potest dolere de peccatis de prae-
rito commissis: quia, qui non potest
non facere aliquid, non nisi stultè dolet
se fecisse: nec proponere non peccare
in futurum, quia, qui non potest non
facere aliquid, non nisi stultè proponit,
& vult non facere illud; ergo asserta pro-
positio tollit Sacramentum poenitentiae, à
Christo institutum in remissionem peccato-
rum actualium, quae post Baptismum
committuntur.

5. Prop. II. *Tametsi detur ignorantia invincibilis juris naturae, haec in statu naturae lapsae, operantem ex ipsa, non excusat à peccato formali.*

Definitionem, & divisionem ignorantiae videas lib. 2. cap. 39. nu. 2.

6. Queritur, quid intelligatur per peccatum formale, quidve per materiale?

Resp. Per formale intelligitur opus, seu actio, quae formaliter hic, & nunc imputatur ad culpam, quatenus formaliter opponitur regulae proxima actus moralis, dictamini nimirum rationis, dictantis hic, & nunc aliquid non licere; per materiale verò, opus, quod hic, & nunc tali regulae non opponitur, quia intellectus non judicat tale opus esse aliqua lege prohibitum. Explico: judicat intellectus hodie non licere transgredi legem jejunii: si non jejunas, ommissio jejunii, est formaliter peccaminosa, & tibi ad culpam formaliter imputatur; quòd, si praeceptum jejunii reverà existens, inculpatò non agnoscis, & non jejunas, ommissio est solum materialiter peccaminosa; quatenus secundum se est contra legem jejunii, & materia, ut in aliis circumstantiis, & supposita no-

titia de existentia praecepti jejunii, esset peccaminosa formaliter, & tibi formaliter imputaretur; sed non est nunc formaliter peccaminosa, quia non est contra regulam proximam, & dictamen conscientiae, ostendentis tibi, hodie urgere legem jejunii.

7. Quòd ignorantia invincibilis à peccato formali excuset, est commune, & expressa sententia D. August. lib. 3. de liber. arbit. cap. 19. *Non tibi deputatur ad culpam, quòd invidus ignoras, sed quòd negligis querere, quòd ignoras:* & alibi passim apud Autores, quibus addo textum D. Thomae 1. 2. q. 76. art. 3. ubi ait; *si sis talis ignorantia, qua omnino sit involuntaria, sive quia est invincibilis, sive quia est ejus, quòd quis scire non tenetur, talis ignorantia omnino excusat à peccato.* Ratio est, quia ignorantia invincibilis est omnino antecedens consensum voluntatis; nam, nec est directè, neque indirectè volita: non directè, quia erga ipsam non habetur hic expressus, & explicitus actus, *volo ignorare;* nec indirectè, quia non est implicitè volita in negligentia sciendi, quòd scire tenemur, & addiscere possumus, cum nobis non innotescat, quid hic, & nunc debeamus scire; & quamvis voluntas actu non repugnet iis, quae ex ignorantia fiunt, repugnat tamen habita, & virtualiter, quatenus, si adesset cognitio, actionem impediret, per dicta cap. cit. num. 4.

8. Deinde, si ideo ignorantia invincibilis non excusat (per Autores propositionis) à peccato, quia est peccati originalis poena, & ab ipso est orta: actus, etiam indeliberati, & non perfectè li-

beri, qui ex concupiscentia oriuntur, essent peccata, quia non minus concupiscentia est peccati originalis pœna, quam ignorantia; sed falsum est, tales actus esse peccata: quia concupiscentia non consentientibus nocere non potest, ut expressè Frid. de pec. origin. can. 5.

9. An autem possit dari ignorantia invincibilis juris naturalis non est hujus loci solvere. Vide Contenson. Theolog. ment. & cord. lib. 6. dissert. 3. cap. 1. specul. 1. quer. 5. Du hamel Theol. moral. tom. 2. tract. de peccat. dissert. 1. cap. 4. Hoc unum observo, quod nullus tam rudis esse potest, qui non cognoscat mendacium, furtum, adulterium, &c. quæ erga alios meditatur, esse mala. Nam, si interrogaretur: an vellet per mendacium falli: an libenter ferret bona propria, vel uxorem ab alieno rapi: utique responderet illa mala se nolle pati: quis potest ignorare hoc generale principium, quod tibi non vis fieri; alteri ne feceris.

10. PROP. 3. Non licet sequi opinionem, vel inter probabiles, probabilissimam.

De opinione probabili diximus plura lib. 1. cap. 20. & lib. 2. cap. 7. Sic contra propositionem, nota, quod dum aliqua opinio attingit ad gradum probabilissimam, jam talem certitudinem habet, quæ excludit omnem imprudentiam in operando, ergo licet quis juxta ipsam operatur. Tum quia, ut notavit Bonucci Vindiciæ ad prop. ab Alex. VIII. sect. 3. num. 22. opinio probabilissima idem est, ac communis, sed licet operari juxta opinionem communem, ergo & juxta probabilissimam.

11. PROP. 4. Dedit semetipsum pro nobis oblationem Deo, non pro solis electis, sed pro omnibus, & solis fidelibus.

12. Quæritur, an Christus mortuus sit pro omnibus hominibus?

Resp. Affirmativè, est de fide; habetur. 1. ad Timoth. 2. coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines vult salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Et vers. 6. dedit redemptionem semetipsum pro omnibus; & 1. Joann. 2. Ipse est propitiatio pro peccatis nostris; non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi. Pro omnibus itaque, tam parvulis, quam adultis, tam fidelibus, quam Infidelibus, Judæis, & Gentilibus, Christus mortuus est.

13. Nec obstat, quod Christus apud Matth. cap. 26. & Marc. cap. 14. dixerit: hic est sanguis, qui pro multis effundetur, & non dixerit pro omnibus; quæ particula multis non est prolata, in sensu exclusivo aliquorum, sed per eam vocem significatur tota multitudo humanum. Verùm licet Sanguis Christi sit effusus, quoad sufficientiam auxiliorum gratiæ pro omnibus hominibus, quoad efficaciam tamen non est sortitus fructum ab omnibus hominibus, unde dixit Trid. sess. 6. cap. 3. Et si ille pro omnibus mortuus sit, non omnes in vitam mortis ejus beneficium recipiunt; &c. Intelligè, quia nolunt. Vide alleg. conf. Innoc. X. in qua circumscribitur s. prop. Jansenii negantis, Christum esse pro omnibus mortuum.

14. PROP. 5. Pagani, Judæi, & Hæretici, alique hujus generis, nullum omnino accipiunt à Jesu Christo infusum; adeoque hinc rectè inferes, nul-

lis esse voluntatem nudam, & inermem, sine omni gratia sufficienti?

15. Quæritur, an omnibus hominibus dentur auxilia sufficientia?

Resp. Affirmative. Idque probatur ex illo Joan. 1. *Deus illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Paulus 2. ad Corinth. 5. dixit: *Et pro omnibus mortuus est Christus, ut, & qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit:* unde August. in psal. 18. ad illa verba: *non est, qui se abscondat à calore ejus,* dixit: *calorem Verbi Incarnati ad omnes penetrasse.* Et in 58. ait: *ille (Christus) sic voluit mori, ut sanguine suo effusores ejusdem Sanguinis redimeret.* Hinc fit, quòd cum Deus sincerè velit omnium salutem, ac omnes ad se vocet, atque illuminet, & Sacramenta pro omnibus Christus instituerit, nulla sit hominum conditio, sive parvulorum, & adultorum, sive fidelium, & Infidelium, sive Gentilium, & Aethiolarum, qui influxum à Christo Jesu non accipiant, qui pro omnibus est mortuus, & pro omnibus meruit.

16. Prop. 6. *Gratia sufficientis statui nefronantam utilis, quam perniciofa est, ut proinde meriti possimus parere, à gratia sufficienti libera nos, dominò.*

17. Præter gratiam habitualem, quæ sanctificans dicitur, qua homo amicus Dei formaliter constituitur, cum peccato mortali incompossibilis, dantur contra Pelagium, etiam auxilia necessaria, ad bene supernaturaliter operandum, & resistendum tentationibus: quæ solent dici gratia actualis. Hæc dividitur in prævenientem, & subsequenter, in ex-

citantem, & adjuvantem, in operantem, & cooperantem, & in sufficientem, & efficacem.

18. Sed quæritur, quid sit gratia efficax, quidve sufficiens?

Resp. Efficax per Theologos, illa dicitur, quæ cum effectu, ad quem datur, semper conjungitur. Sufficiens verò illa, quæ cum effectu conjungi potest, seu, cum qua voluntas potest operari.

19. Sed adverte cum Macedo in 2. sentent. collat. 7. difficult. 3. sect. 9. §. Igitur hic duo, & Du-hamel Theol. tom. 1. dissert. 4. cap. 1. de grat. salvat. conc. 9. Quod gratia verè sufficiens non semper frustratur effectu: quia intelligi non potest, quomodo verè sufficiat, & numquam habeat effectum; nam si sufficit, & datur, ut sufficit, effectum habebit, si voluntas ea utatur pro eo, ad quod ipsa sufficit, juxta illud Apostoli 1. ad Corinth. *sufficit tibi gratia mea.*

Et hinc sequitur, quòd gratia sit habenda utilis, si ipsa utatur, quemadmodum potest; quod si ea non utatur, à non usu debet se liberare, respondendo gratiæ, ac majora, & efficaciora auxilia à Deo petere.

20. Duxit autem genus auxilii sufficientis distinguit Macedo cit. §. Igitur ex Suarez. Unum remotè, & Alterum proximè sufficiens; proximè sufficiens dicitur illud, cum quo homo potest immediatè aliquam operationem efficere, sine ope alterius operationis, qua impetret majus auxilium: remotè verò, cum homo habet auxilium, quod ad unum actum proximè sufficit, & ad alium remotè. Explicatur: Trid. sess. 6. c. 11. hæc habet: *Deus impossibilia non habet,*

(Kkk) 3

bet,

bet, sed iubendo monet, & facere, quod possis, & petere, quod non possis, & adjuvat, ut possis; in his verbis: facere, ut possis: significat eum, cui aliquid iubetur, habere auxilium proximè sufficiens ad id faciendum; nam ab illo immediatè postulatur, ut faciat; in his verò, & petere, quod non possis, innuat auxilium remotè sufficiens; nam, qui nondum potest, nondum habet auxilium proximè sufficiens: si tamen orat, recipiet illud, ut his aliis, adjuvat, ut possis, innuit. Itaque auxilium remotè sufficiens ad victoriam v. g. tentationis, est proximè sufficiens ad alium actum v. g. orationis, qua majus auxilium impetratur, quod proximè sufficit ad tentationem vincendam; quare auxilium remotum respectu unius actus revocatur ad proximum respectu alterius. Legas August. lib. de bono viduitatis capit. 17. ubi dixit. *Ad hoc enim, quod non dum habemus, iubet, ut habeamus: ut admoncat, quid petamus.*

Quæ sufficere possunt ordinatio Confessori ad respondendum quibusdam, qui volunt plus sapere, quam oportet.

21. Concludas contra Authores propositionis, ineptè dici liberum arbitrium homini non esse utile, & hominem rectè petere, à libero arbitrio libera me, Domine. Nam, quia homo potest, auxilio divinæ gratiæ adiutus, bene, & meritorie operari, liberum arbitrium est ipsi utile, etiam si illo non utatur, & aliquando abutatur: ergo, quia homo potest cum gratia sufficiente tentationi resistere, & præcepta implere, gratia sufficiens est ei utilis, quamvis aliquando ex sua malitia ipsa non utatur: bonus est cibus, & non

propterea inutilis homini reputatur, si vel ipse eo non utitur, vel excedendo abutitur.

22. Prop. 7. *Omnia humana actio de liberata, est Dei dilectio, vel mundi: si Dei, charitas Patris est: si mundi, concupiscentia carnis, hoc est mala est.*

23. Contra propositionem est Trident. sess. 6. can. 7. ubi definit fidem, spem, timorem, quæ præcedunt justificationem, non esse peccata: sed actus boni sunt, elicit ex divina gratia, disponentes ad remissionem peccatorum, & gratiam justificationis; at non sunt charitas Patris: quia fides, & timor formaliter non sunt dilectio actualis, nec à charitate procedunt, quia ipse peccator ad charitatem Patris disponitur. Nec sunt concupiscentia carnis, aliàs ad justificationem non disponerent; ergo falsum est, omnem humanam operationem, quæ non est dilectio Dei, malam esse; & consequenter falsum, quod non possit elici opus bonum sine charitate, & gratia justificante.

24. Prop. 8. *Necesse est infidelem in omni opere peccare.*

Ergo peccabit, dum voluntariè correspondet inspirationibus, quibus ipsum Deus ad fidem vocat, & Catechismum quærit, ut de rebus Catholicæ fidei instruat, ac externæ Evangelii prædicationi attendit; sed falsum est in similibus ipsum peccare: nisi Authores propositionis, contra fidem blasphemantes, velint peccatum esse, correspondere divinæ gratiæ.

25. Prop. 9. *Reverà peccat qui odiosum peccatum, mere ob ejus turpitudinem,*

nem, & disconvenientiam cum natura rationali sine ullo ad Deum respectu.

Ex terminis apparet, illicitum non esse nolle mentiri, fornicari, &c. ex hoc motivo, quia hæc vitia sunt indigna creatura rationali; quinimodò juxta dictamen rationis, & legem naturalem operatur, qui non mentitur, nec fornicatur: ergo nec illicitum est. ex eo motivo mendacium, & fornicationem detestari: consequentia sequitur à non dabili disparitate.

26. Addo, quòd propositio se ipsam destruit; quia in odio peccati propter ejus turpitudinem, & disconvenientiam includitur, saltem implicite respectu ad Deum offensum; nam, ut diximus cap. 2. num. 7. peccatum, quod est contra legem naturalem, est etiam implicite contra legem æternam, & Deum; consequenter Dei offensa: ergo, qui detestatur peccatum, quia est contra rationem, & naturæ non consentaneum, implicite detestatur ipsum, aut est offensa Dei, ut discurtit Illung. Theol. Moral. tract. 6. disp. 6. à num. 29. vid. lib. 2. cap. 34. num. 4.

27. Prop. 10. Intentio, qua quis detestatur malum, & prosequitur bonum mere, ut caelestem obtineat gloriam, non est recta, nec Deo placens, vide ad 13.

28. Prop. 11. Omne, quod non est ex fide Christiana supernaturali, quæ per dilectionem operatur, peccatum est.

Putant Authores propositionis, operationes, quæ procedunt à fidei sine charitate, esse peccata; sed vide dicta ad 7. & 8.

29. Tum quia, peccator fidelis non peccat, quando credit, bonum esse, &

utile ad consequendam veniam peccatorum, Deum orare, jejunare, &c. Et ad eum finem orat, & jejunat, &c. Sed tunc operatur secundum dictamen fidei, & non habet eharitatem, ergo falsum est, omnino id esse peccatum, quod non est ex fide supernaturali, quæ per dilectionem operatur.

30. Prop. 12. Quando in magnis peccatoribus deficit omnis amor, deficit etiam fides, & etiamsi videantur credere, non est fides divina, sed humana?

Affertum errorem jam proseripserat Trid. sess. 6. can. 28. si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse veram fidem, licet non sit viva, &c. aut eum, qui fidem sine charitate habet, non esse Christianum, anathema sit. Ergo licet habitus fidei supernaturalis amittatur per hæresim (quæ oppositionem habet cum fide) non perditur tamen per actum, v.g. furti, quo demeritorie amittitur charitas: quia furtum cum Charitate, & non cum fide oppositionem habet.

31. Prop. 13. Quisquis, etiam æternæ mercedis intuitu, Deo famulatur, charitatem si caruerit, vitio non caret, quoties intuitu licet constanti operatur.

Hoc ipsum, ut hæreticum damnavit. Trid. sess. cit. can. 31. si quis dixerit, justificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur, anathema sit. Nam sine dubio licitum est operari propter id, quod Deus proponit, & promittit, sed Deus proponit, & promittit vitam æternam, præmium reddendum bene operantibus usque in finem, ex Trid. sess.

sess. cit. cap. 16. ergo propter ipsam obtinendam licet operari, & observare præcepta: ad quod facit illud *psal. 118. inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas in æternum propter retributionem.*

32. Prop. 14. *Timor Gehennæ non est supernaturalis.*

Sed falsum est, non esse supernaturalem, si reguletur, & procedat ex fide divina: quæ est principium supernaturalitatis, quatenus nullus actus supernaturalis potest haberi, nisi ipsa objectum proponat; & propterea à Trid. *sess. 6. cap. 8.* dicitur humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis. Advertas, ad quemlibet actum supernaturalem cum actu fidei requiri etiam auxilium divinæ gratiæ, vide *cit. capit. 34.*

33. *Quaritur, quotuplex sit timor?*

Resp. Quadruplex: *Mundanus, Servilis, Filialis, & Ininitialis: Mundanus est,* cum quis ad fugienda mala hujus mundi, mortem, paupertatem, &c. quæ timet sibi obventura, Deum offendit; times confitendo fidem Christi à Tyranno occidi, coram ipso eum negas; times infirmitatem, nisi te polluas, voluntariam molliem in te provocas: semper mortaliter peccas, & timor malus, & nefarius est; quia malum est timere, & fugere malum corporis cum detrimento animæ, & offensa Summi Dei; nam pejus est illam committere, quam pœnas quascumque pati: ideo *Matth. X.* dicitur: *nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius timete eum,*

qui potest, & animam, & corpus perdere in Gehennam.

Hujusmodi timor procedit ex inordinato amore rerum temporalium, & finitiam, quia inordinatè te amas, culpam non fugis, nec Deum times.

Servilis est, quo quis timens pœnam, cognitam per fidem ex divina revelatione, facta Ecclesiæ Catholicæ, imminere peccato, legem Dei observat, & ne in eam incidat, peccata vitat. Hujusmodi est omnino bonus; nam Deus minatur pœnas inferni peccantibus, ut eos à peccatis revocet, & moveat ad fugienda crimina, quod certè non faceret, nisi licitum esset eo motivo abstinere à peccatis, & de commissis dolere; ergo, qui peccata vitat timore pœnarum inferni, & de commissis dolet, honestè & bene operatur.

Verùm necesse est, ut excludat voluntatem peccandi: quam non excluderet, si dicerent: *doleo de peccatis, & ab ipso abstineo, quia timeo pœnas inferni, sed, si non esset infernus, non abstinerem.*

Dolorem ex eo timore conceptum, & ortum, vocat Trid. *sess. 14. cap. 4.* Donum Dei, ut sequitur: *illam vero contritionem, qua attritio dicitur, quoniam, vel ex turpitudine peccati consideratione, vel ex Gehennæ. & pœnarum metu communitè concipitur, si voluntatem peccandi excludat, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, verùm etiam, donum Dei esse, & Spiritus Sancti impulsum.*

Filialis est, quo quis omittit peccare, & bene operatur, non propter pœnam, sed, ne offendant Deum: hic optimus est, procedens ex amore Dei; quatenus,

tenus, quia Deum amas, refugis à malo culpæ, quod times, ne Deum offendas.

Initalis verò, est mixtus ex filiali, & servili: eo que quis fugit peccatum, & quia timet Deum offendere, & ab ipso separari, & quia timet penas Gehennæ: quarum timore sæpè pertrahuntur homines ad Dei dilectionem. Duo enim illi timores simul conjuncti, virtutem habent perducendi hominem ad Dei amorem, & conservandi in ipso charitatem, & perfectam subjectionem ad ipsum Deum. Vide *Trid. sess. 6. cap. 6.*

34. Prop. 34. *Attritio, quæ Gehennæ, & panarum metu concipitur, sine dilectione benevolentia Dei propter se, non est bonus motus, ac supernaturalis.*

Falitas deducitur ex dictis ad præcedentem, & ex *Trid. cit. sess. 14. cap. 4.* ubi, dolorem conceptum ex timore Gehennæ declarans esse impulsus *Spiritus Sancti, & donum Dei, disponens ad gratiam Dei*, in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam, non addit debet esse annexam cum amore benevolentia; ergo sine isto ea attritio est honesta, & utilis, ac supernaturalis, si à fide reguletur. Maxime, quia non dilectio, est principium supernaturalitatis, sed fides, ut supra ex *Trid. diximus, ipsum videas, sess. 6. cap. 6.* ubi permittitur actus fidei ceteris actibus, ad justificationem disponentibus; ergo dolor de peccatis ex timore Gehennæ est supernaturalis sine conjunctione cum dilectione Dei: modo ex fide, & divino auxilio procedat. Vide *lib. 2. cap. cit.*

35. Dices, dolens de peccatis ob timorem Gehennæ vult suum bonum: quia enim suam utilitatem amat, & non vult *Aduthancæ Cantela Confess.*

patri tam grande malum pœnæ, idè de peccatis dolet, & à peccatis abstinere; quod bonum esse non potest; nam videtur esse ita constitutus, ut, si fuga inferni posset dari sine fuga peccati, nec de peccatis doleret, nec ipsa recusaret.

Resp. Utique vult suum bonum, sed per mediam licitum, per fugam nimirum peccati, quæ est medium ad evitandas penas inferni; quemadmodum ejusdem commissio ad eas incurrendas. Et licet suum bonum velit, se tamen non statuit pro fine, cui ultimato principalitatis cum exclusionem Dei, quia tunc certè peccaret (nam Deus solus est ultimus noster finis) nec eo dolore à Deo avertitur, sed potius ad ipsum adducitur, quia dolet se Deum offendisse, ex quo timeat ab eo pœnis inferni puniri.

Equidem, si foret ita constitutus, ut peccare vellet, si non esset infernus, dolor talis malus, & vitiosus esset; sed negamus id inferri; nam tunc posset propter alia motiva dolere, & fugere peccata; vel quia peccatum repugnat rationi: vel quia est offensa Dei, Quis enim dixerit puerum, qui hic, & nunc præcisè propter ostensum pomum accedit ad Matrem, sine pomo vocatus, non accessurum?

36. Prop. 16. *Ordinem præmittendi satisfactionem absolutioni induxit, non politia, aut institutio Ecclesiæ, sed ipsa Christi lex, & præscriptio, natura rei id ipsum quodammodo dicente.*

37. Hæc propositio ad valorem Sacramenti, & absolutionis à peccatis plus exigit, quàm Sacerdotem cum debita intentione, & legitima jurisdictione, proferentem formam absolutionis in pœnitentia.

nitentem, sua peccata cum vero dolore, & proposito integrè omnino confitentem; ut nimirum à Confessario prius imponatur, & à poenitente exequatur satisfactio: quod sanè evidenter inferitur ex propositione. Nam, si Christus instituit, ut absolutioni præmittatur satisfactio, ut proposito loquitur, sequitur necessariò, quòd absolutio valida non sit, nisi prius satisfactio sit imposta, atque adeò, quòd hæc sit pars essentialis Sacramenti Poenitentia, necessariò requisita ad valorem ipsius, & remissionem peccatorum, quoad culpam, & poenam aeternam, quæ sit per gratiam collatam à Sacramento; sed est falsum, impositionem, vel executionem satisfactionis esse partem essentialem Sacramenti, ut diximus *lib. 1. cap. 11.*

num. 4.

38. Essentia itaque Sacramenti poenitentia consistit in contritione, & confessione, tamquam materia proxima, & absolutione, tamquam forma: quia, istis positis, ponitur remissio peccatorum, & non positis, non ponitur. Integraliter verò dicit etiam impositionem, & executionem satisfactionis, non quidem necessaria ad remissionem culpæ, per gratiam Sacramentalem, sed tantum ad remissionem poenæ temporalis, quæ remanet, ex dictis loco citat. *num. 4.* Quemadmodum homo essentialiter consideratus dicit animam, & corpus, integraliter verò importat manum etiam, pedes, &c. Lege *Trid. sess. 14. cap. 3.*

39. Addo, quòd Sacramentum poenitentia est institutum ad formam iudicii, proferentis sententiam, sed hæc ab Iudice valide proferatur ante executionem poenæ decretæ, ergo & Sacerdos valide

absolvit ante executionem satisfactionis.

40. Prop. 17. *Per illam proximè absolventi ordo poenitentia est inversus.*

Hæc etiam censet executionem satisfactionis per poenitentem, esse necessariam ad remissionem peccatorum, quoad culpam & poenam aeternam; & propterea requirit ante absolutionem esse de necessitate imponendam, & exequendam satisfactionem, adeò ut aliàs illa valida non sit, quamvis integrè confesso, cum sincero dolore, proposito, & ritè disposito conferatur. Quòd esse falsum est sensus omnium Theologorum, & Fidelium. Patet ex *Trid. sess. 6. cap. 6.* ubi agens de dispositionibus prærequiritis ad remissionem peccatorum in Sacramento, inter eas satisfactionem non accenset. Quam nec exigit *sess. 14. cap. 4.* Et *cap. 8.* declarans necessitatem imponendæ, & præstandæ satisfactionis, eam per modum dispositionis ad gratiam necessariam non statuit; ergo ante præstitam satisfactionem valide remittuntur peccata: ergo, cum cætera necessaria non desunt: & ex parte poenitentis est confessio materialiter, vel formaliter integra, sincerus peccatorum dolor, & firmum, ac efficax propositum non peccandi, inchoandi novam vitam, & satisfaciendi. & ex illa Sacerdotis, jurisdictionis, cum intentione debita verba absolutionis proferentis, valida est absolutio.

41. Prop. 18. *Consuetudo moderna, quoad administrationem Sacramenti poenitentia, etiam si eam plurimorum hominum sustentet auctoritas, & multum temporis discurrit, non est valida.*

hilominus ab Ecclesia non habetur pro usu, sed abusu.

Ad istam, sicut ad duas precedentes, Abusum vocat consuetudinem absolventi poenitentes, et si aliam rite dispositos, priusquam poenitentiam impleant; quia putat peccata per absolutionem non remitti, nisi prius poenitens impostam poenitentiam expleat. Sed necesse est, ut ostendat, contra quam legem sit ea praxis, ut consuetudo, abusus, & corruptela possit nominari; cum solum illa consuetudo corruptela dicatur, quae est Sacris inimica Canonibus, cap. consuetudinem de consuetud. in 6. Nullam autem huiusmodi legera allegabit, cui repugnet, ergo, &c.

42. Prop. 19. *Homo debet agere tota vita poenitentiam pro peccato originali.*

Propositio enunciat efficaciam baptismi, per quem plenè, & integrè remittitur, tum peccatum originale, tum actualia, & personalia commissa ante baptismum, quia per Baptismum Christus fit novus homo in Christo Jesu, purus, innocuus, & innocens: in quo nihil Deus odit, quia nihil damnationis in eo remanet, aut aliquid, quod eum ab ingressu Caeli remoretur, ut loquitur. Trid. sess. 5. can. 5. in decret. de peccat. original. Sess. 4. cap. 2.

Peccatum, etiam remittitur omnis poena cap. per baptismum de consecrat. dist. 4. & expressè Florent. in decreto Eugenii. Propterea baptizatis, nulla pro peccatis praeiudicatis injungenda est satisfactio, sed morientes, antequam culpam aliquam committant, statim ad Regnum Caelorum, & Dei visionem perveniunt. Trid. sess. 6. cap. 14. definit in Baptismo

coram poenam semper remitti. Ratio est, quia per baptismum sic nobis applicatur passio Christi, ac si cum Christo mortui fuissimus, & consepulti, ut DD. ponderant, ergo opera poenalia non sunt imponenda pro originali, & aliis actualibus in baptismo plenè remissis, quoad culpam, & omnem poenam.

44. Nec refert, quòd post baptismum non tollantur calamitates huius vitae, concupiscentia, mors, fames, sitis, morbi, & aliae poenaltates, quia istas ad pugnam, agonem, & meritum manere tradit Trid. sess. 7. cit. & DD. omnes. Unde praxis Ecclesiae est, baptizatis, etiam adultis, licet ante baptismum fuerint magni peccatores, nullam imponere pro originali, vel aliis actualibus per baptismum remissis, satisfactionem.

45. Sed quaeritur, an quando adultus baptizatur, debeat de peccatis dolere?

Resp. Affirmativè: dolere itaque debet de peccatis personalibus à se commissis: est communis sententia Theologorum, requirentium in baptizando adulto, si antea personaliter deliquit, dolorem de peccatis actualibus, tamquam dispositionem juxta Trid. sess. 6. cap. 6. adeo ut, si eam dispositionem omittat, ponat obicem ad gratiam, & remissionem, etiam originalis, (quia unum peccatum sine alio non remittitur) quamvis characterem recipiat, si cum animo recipiendi baptismum baptizetur.

Dixi, de peccatis personalibus; nam de originali nequit esse dolor contritionis, vel attritionis, & hoc est extra controversiam; quia originale, nec est materia poenitentiae, ut est Sacramentum, nec poenitentiae, ut est virtus, quia ori-

ginale non est propria voluntate commissum: ergo non potest propria voluntate retractari.

De actualibus dolor penitentia requiritur; sed sat est attritio; quia haec ad recipiendam gratiam in Sacramento disponit per Trident. *sess. 14. cap. 4.* sed non debet esse naturalis, habita ex viribus naturae, & ex motivo naturali, ex metu nimirum poenae temporalis, aut ex turpitudine peccati, lumine naturae cognita, sed supernaturalis exigitur, habita ex speciali auxilio Dei, & motivo supernaturali, per fidem supernaturalem cognita, & regulata. Vide De la Cruz de baptis. *qn. 4. dub. 3. & cit. lib. 2. cap. 34.*

46. Prop. 20. Confessiones apud Religiosos factae, pleraeque, vel sacrilegae sunt, vel invalidae.

47. Prop. 21. Parochianus potest suspicari de Mendicantibus, qui elemosinis communibus vivunt, de imponenda nimis levi, & incongrua poenitentia, seu satisfactione ob questum, seu lucrum subsidii temporalis.

Neutra ex his propositionibus potest sustineri sine gravissimo peccato, iudicii temerarii in illo, qui attribuit hominibus piis, & sanctissimam grande scelus, & gravem culpam; semper enim est bene praesumendum de proximo, nisi oppositum constet.

48. Queritur, quid sit iudicium temerarium?

Resp. Est firma adhesio intellectus de delicto, & infamia proximi, ex levibus indicibus, & frivolis conjecturis. Est peccatum contra iustitiam. Cuius malitiam in hoc consistit, quod, cum unus-

quisque habeat jus suae famae apud alios, usque dum hanc non amittit per publicum delictum, vel per graves, & rationabiles ejusdem conjecturas, temere iudicans ex levi fundamento, illum iniuste privat hoc jure respectu sui: & proinde injuriam facit.

49. Ex genere suo est mortale; & solum potest esse veniale ex parvitate, & levitate materiae, de qua quis iudicat: si gravis est materia, gravem injuriam proximo facit, male iudicando de ipso sine sufficienti fundamento: levem, si levis. Unde quis tenetur proximum compensare, tractando iudicium, & bonam illius famam denuo concipiendo.

50. Queritur, quid sit suspitio?

Resp. Est opinio de delicto proximi, ex levibus indicibus cum formidine de ipso. Regulariter, & de se, est peccatum veniale, ex defectu nimirum indeliberationis voluntatis, & injuriae tantum levis, quae sit proximo, suspitatio cum dubio aliquod crimen de ipso. Sed est mortale, si vestiatur talibus circumstantiis, ut gravis injuria sit, etiam suspicari malum de aliquo; sic mortaliter peccat, qui de viro prudenti, pio, & venerabili ex levi fundamento grave delictum suspicatur.

51. Prop. 22. Sacrilegi sunt iudicandi, qui jus ad Communionem per praedictam praetendunt, antequam de delictis suis poenitentiam egerint.

Authores propositionis id asserunt, quia putant sine satisfactione praesentis, notidum esse poenitentibus, est iuste, & cum serio dolore, & humo propositio confessis, remissa peccata, licet prius Confessarius legitimus formam absolu-

uentis pronunciauerit. Nam, si sacrilegè communicant, idè est, quia communicant cum conscientia peccati mortalis: & idè cum ista conscientia communicant, quia quamvis absoluti, & ritè confessi, eis remissa non sunt peccata, ex quo absolutioni non præmiserint executionem satisfactionis: Ergo satisfactio præstita est pars essentialis Sacramenti, sine qua remissio peccatorum non contingit. Sed fallum est satisfactionem esse partem essentialem Sacramenti penitentiae, ut supra diximus num. 37. & alienum est à verbo Dei, ac Patrum sensu, culpam non remitti, quin poena omnis semper per Sacramentum penitentiae condonetur. Legas Trid. sess. 14. de penitent. ubi contra Haereticos, Lutheranos, & Calvinistas, asserentes culpam dimitti non posse, quin poena omnis condonetur, canon. 12. edidit, si quis dixerit, totam poenam simul cum culpa remitti semper à Deo, &c. anathematis.

52. Prop. 23. Similiter ardens sunt à Communione, quibus nondum uest amax purissimus, & omnis mixtionis ex-pers.

In propositione supponitur non posse hominem disponi ad gratiam sanctificantem, recipiendam in Sacramento penitentiae, per dolorem de peccatis, conceptum ob timorem amissionis beatitudinis, vel poenarum inferni, quasi Deus per huiusmodi dolorem grauitè offendatur, & magis peccator per eum homo constituatur; prout non est veritas Lutherus blasphemare, contra quem est Trid. sess. 14. cap. 4. & can. 5.

53. Deinde idè Trid. sess. 13. cap. 7. agens de preparatione adhibenda, ut di-

gnè quis sacram Eucharistiam percipiat, hæc habet: Quare communicare volenti, reuocandum est in memoriam eius (scilicet Domini) præceptum; probet se ipsum homo: Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur, absque præuia Sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat. Ergo, qui ritè confessus est, & valide absolutus, communicat cum præparatione necessaria, ut non recipiat indignè Corpus Christi, quamvis ad Sacramentum penitentiae accesserit cum solo attritionis dolore, quem Trid. sess. 14. c. 4. statuit disponere ad Dei gratiam recipiendam in Sacramento.

54. Prop. 24. oblatio in Templo, quæ fiebat à B. V. Maria in die Purificationis, sua per duos pullos columbarum, unum in holocaustum, & alterum pro peccatis, sufficiens testatur, quod indignerit purificatione, & quod Filius, qui offerebatur, etiam macula Matris, maculatus esset, secundum verba legis.

55. Hereticum est dicere B. V. Mariam indignè purificatione; nam hoc est negare ipsius virginitatem, & dicere eam impuritate, immunditia, & fractiōne claustræ Virginalis perperisse Christum Dominum, sicut cæteræ mulieres proterios filios pariunt. Lex illa Leviticæ 12. Virginem Mariam non comprehendebat: Nam ibi textus loquitur de muliere, quæ suscepto semine, peperit masculinum. Maria autem, nec semine viri concepit, nec viri opera genuit, ut fides docet, per illud Symboli, qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus de Maria Virgine.

ne, ergo B. Virgo non eguit purificatione. Quæ sine forde Filium peperit sanctissimè, & purissimè: & in cuius partu nihil est purgandum, nihil impurum, cum Proles sit fons puritatis, & ipsa mundissima.

56. Nec id est inferendum, ex quo se legi purificationis subdere voluerit; aliàs ex Circumcisione Christi deberet inferri in ipso macula peccati originalis: & ex tributo, subjectio Christi ad Casarem colligeretur. Quæ omnia hæresim manifestam continent, & errorem omnium maximum.

57. Causas, propter quas B. Virgo voluit legem purificationis observare, varias adducunt Authores, videndas apud Marchant. *rationalis Evangelic. seu conciones tr. 4. de fest. Purif. B. M. V.* Quarum una fuit, quia voluit tollere omnem occasionem scandali, vel murmuris: Notum enim non erat, eam sine impuritate, & Virginem, ante partum, in partu, & post partum peperisse.

58. Prop. 25. *Dei Patris sedentis simulacrum, nefas est Christiano, in templo collocare.*

Hæc propositio renovans errorem, & hæresim Iconomachorum, & Sacrarum Imaginum inimica. Quarum usum semper Ecclesia Catholica retinuit: & licitus, utilisque fuit apud Christianos fideles. Ex quo pingantur Deus Pater, Christus, & Sancti, ac fidelibus proponantur, nil mali oritur, sed multum boni, cum conducant ad renovandam memoriam Dei, Christi, & Sanctorum, & excitanda in fidelibus vel receptorum beneficiorum memoriam, vel devotionis affectum, aut propositum sequendi Sanctorum vestigia, & exem-

pla. Propter eadè Trid. sess. 25. in decr. de invoc. Sancti. dixit. *Imagines porro Christi, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas, eisque debitum honorem, & venerationem impertiondas, non quòd credatur inesse aliqua in vicinitas, vel virtus, propter quam sit colenda; vel, quòd ab eis sit aliqua petendum, vel quòd fiducia in Imaginibus sit figenda, velus olim fiebat à Gentibus, quæ in Idolis spem suam collocabant; sed, quia honor, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illa representant: Itaut per Imagines, quæ osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoramus, & Sanctos, quorum illa similitudinem gerunt, veneremur. Ill quod Conciliorum, præsertim vero secunda Nicæna Synodi, decretis, contra Imaginum oppugnatores est sancitum.*

59. Ex quibus patet, Imagines sacras adorandas esse adoratione relativa, in ut honor ille non sistat in Imaginibus, sed referatur ad exemplar, quod representant; de quo redibit sermo ad propositionem sequentem.

60. Queritur, an negans licitum esse Sacrarum Imaginum usum, & asserens eas adorandas non esse, sit hæreticus?

Resp. Affirmative. Est Es deff. citum Conc. Nicæno 2. & Trid. in decr. 21. cit.

61. Prop. 26. *Laus, qua defertur Mariæ, vana est.*

De fide est, Beatissimam Virginem, & alios Sanctos esse adorandos, & colendos, quos etiam non vanè, sed utiliter invocamus. Hoc perpetua Ecclesie traditio, hoc Concilia, & SS. PP. declarant, & ex-

preside confirmat Trid. sess. 25. in cit. Decreto: Ubi: Sanctos unà cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre; bonam, atque utile esse suppliciter eos invocare; & ob beneficia impetranda à Deo, per Filium ejus Jesum Christum, Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor, & Salvator est, ad eorum orationes, opem, auxilium confugere.

62. Queritur, quid sit adoratio?

Resp. Est voluntaria submissio qua alteri nos subicimus propter excellentiam, & dignitatem in ipso præcognitam; sed est exhibitio reverentia, qua alium reveremur, ipsi nos submitendo, tamquam Superiori, in recognitionem suæ excellentiæ.

63. Queritur, quotuplex sit adorationis species?

Resp. Multiplex. 1. Alia est interior, exterior alteria; Interior, est cordis, ac mentis humilis, & sincera submissio, propter excellentiam in adorato; Exterior, est externa reverentia alteri exhibita, ut genuflexione, inclinatione, & aperitione capitis, tunctione pectoris, junctione manuum, &c. manifestans adorationem internam.

64. Alia est absoluta, alia respectiva, Absoluta est, qua adoratur res propter excellentiam propriam, quam habet. Respectiva verò, qua adoratur res propter excellentiam alterius, quem representat, vel ad quem respectum habet, conjunctionem, & habitudinem. Hujus generis ex Trid. ubi supra, est adoratio, qua exhibetur Sacris Imaginibus.

65. Alia est Latria, Dulia, & Hyperdulia; Latria, est cultus, qui Deo exhibe-

tur, ob infinitam ipsius excellentiam Dulia, est cultus, & reverentia, qui Sanctis exhibetur ob excellentiam sanctitatis, quam habent. Hyperdulia tandem, cultus, qui exhibetur B.V. M. ob particularem excellentiam, quam habet præ ceteris Sanctis propter dignitatem Maternitatis Filii Dei.

67. Hinc negare Mariæ, ut Mariæ, cultum, & dicere reverentiam non esse exhibendam, est impio, & nefario dogmate asserere B.V. non esse Dei Matrem, propter quod Nestorius damnatur in Conc. Ephel.

68. Queritur, an blasphemia in Deum, Sanctos, & Virginem distinguantur specie, adeo ut in Confessione explicandum sit, contra quos fuerit blasphemia pronunciata?

Resp. Affirmativè, juxta dicta l. 1. c. 18. n. 28. Nam licet adoratio sit actus Religionis, tamen Latria, Dulia, & Hyperdulia sub illo genere specie distinguuntur.

69. Queritur, an etiam Sanctorum Reliquiæ sint adorandæ?

Resp. Affirmativè. Desinitur in Trid. cit. decret. ubi: Sanctorum quoque Martyrum, & aliorum cum Christo viventium sanctæ corpora, quæ viva membra fuerunt Christi, & Templum Spiritus Sancti, ab ipso, ad æternam vitam suscitanda, & glorificanda, à fidelibus veneranda esse: Per quæ multa beneficia à DEO hominibus præstantur: Ita ut affirmantes Sanctorum Reliquiis venerationem, atque honorem non deberi, vel eas, aliisque Sacra Monumenta à fidelibus inutiliter honorari, atque eorum opis impetrande causa Sanctorum memorias frustra frequen-

earum omnino damnandos esse, prout jam pridem eos damnavit, & nunc etiam damnat Ecclesia.

70. Sed queritur, an, ut licite publico cultu adorentur Sacra Reliquia, debeant esse Sancti Canonizati, aut beatificati?

Resp. Affirmative; nullus enim potest, ut Sanctus, publico cultu adorari, erectione Altaris, celebratione Missae, Thurificatione, appensione tabellarum, lampadarum, & careorum accensione, &c. nisi sit à Papa canonizatus, vel beatificatus, cap. *Audivimus de Reliq. & venerat. Sancti.* & Const. *Celestis Hierusalem ab Urb. VIII.* edita 5. Julii 1634. apud Mattea de Canoniz. Sancti. p. 5. e. 2. num. 12.

71. Notat Durandus de ritib. Eccles. lib. 1. cap. 1. num. 12. Rescens D. August. lib. 8. de Civit. Dei cap. 27. & lib. 20. contra Faustum cap. 21. Templum, etiam in honorem, & memoriam Sanctorum, soli Deo verè, & proprie erigi, & dicari. Quae quatenus ad sacrificandum DEO eriguntur, *Templa solent dici: Oratoria*, in quantum ad orandum sunt destinata: *Martyria*, seu *Memoriae*, vel *Basilicae* appellantur, quod Martyrum Reliquiis conservandis inserviant: & tandem *Ecclesia* nominantur, quatenus eo convenit populus verbo Dei, & Sacramentis pascendus.

Altaria item ad sacrificandum DEO consecrantur, ut innuit ibidem cap. 15. num. 4. & 5.

72. Sed queritur, an Sanctis Sacrificium Missae offeratur?

Resp. Habes ex Trid. sess. 22. cap. 3. de sacrific. ut infra: & quavis in honorem,

& memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare constituerit: Non tamen illis Sacrificium offerri docet, sed soli Deo, qui illos creavit, unde nec Sacerdos dicere solet: offero tibi sacrificium, Petre, vel Pauli, sed Deo de illorum victoris gratias agens, eorum Patrocinia implorat.

73. Queritur, an Papa licite adoratur genuflexione, & pedum osculo?

Resp. Affirmative. Nam est Caput Ecclesiae, Petri Successor, Christi Vicarius, Summus Magister, & Optimus Legislator: Ergo propter istam, adeo Excellentem Ecclesiasticam Dignitatem, Sacram, & Spiritualem: Majorum quilibet alia humana, & terrestri, licet Catholici ipsi se submittant, & reverentiam illis signis exhibent. Quae nominati sunt est Dulcia spiritualis.

74. Sed quid, agendum Confessario cum poenitente negante Papam licite adorari.

Resp. Insuper, an credat Papam esse Christi Vicarium, Petri Successorem, & Caput Ecclesiae; & quatenus teneat non esse, non potest eum absolvi juxta dicta lib. 1. cap. 3. num. 7. quia est Haeeticus formaliter. Nam est de hinc Papam esse Christi Vicarium, Petri Successorem, & Caput Ecclesiae. Si vero istud credit: Vel acquiescit Confessario non esse, vel non: Si non, dimittendus est, ut potest dispositus; Si acquiescat, & se corrigat: Videat, an aliàs promiserit, vel alios in tali errore deceperit: & cum sic perierit, necesse est, ut se retractet, & expeniat per aliquot dies.

74. Prop. 27. Valuit aliquando Baptismus sub hac forma collatus. In nomine

ne Patris, &c. pratermissis illis, ego te baptizo.

Forma Baptismi in Ecclesia Latina est, *egote baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen:* Ex Florent. in Decret. Eugenii, & Trid. sess. 7. can. 4. In qua exprimuntur, actio baptizandi, baptizans, baptizatus, & Personae Sanctissimae Trinitatis. In Baptismo duplex intervenit causa: Una principalis, ex qua baptismus virtutem habet: Quae est Sanctissima Trinitas; & alia instrumentalis: & haec est Minister baptizans: Ut *ibid.* dixit Eugenius; & ideo utraque exprimi debet. Hinc fit, quod proferens ista ablucendo puerum: *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti;* si non dixerit: *Ego te baptizo,* nil efficit; casus expressus *c. si quis puerum de Baptismo.*

75. Sed quaeritur, an valide baptizet, qui omittet ego?

Resp. Affirmative; quia *ly ego* non est de necessitate Sacramenti; & per verbum *baptizo* implicite exprimitur Minister. Unde ex Florentino *cir.* Valide baptizant Graeci dicendo: *Baptizetur tibi Servus Christi, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Peccaret tamen mortaliter, si cum advertentia illud omittet. Quemadmodum non baptizatur, si Personam Ministri excluderet dicendo: *Baptizet te Christus, non ego, in nomine Patris, &c.* Nec litaret *ly te;* nam Florent. in utraque forma, & pro Latinis, & Graecis, Personam baptizatam nominat. Lege De la Cruz de Baptis. *dub.* 3. & Gobat. *experient. Theolog. tract.* 2. num. 69.

76. Quaeritur, an valeat Baptismus *Matthaei & Caeciliae Confess.*

collatus in nomine Sanctissimae Trinitatis?

Resp. Negative, sed est necessaria explicita expressio, & invocatio personarum Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: Marchant, *Hortus Pastor. de Baptismo.*

77. Quaeritur, an valide baptizet, qui utitur hac forma, *ego te baptizo in nomine Christi?*

Resp. Negative, propter eandem rationem.

Si dicatur, Apostolos hanc formam servasse, juxta illud Actuum 2. *Baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi.* Et cap. 10. *fuisse eos Petrus baptizare in nomine Domini Jesu.*

Resp. Formam tunc per Apostolos adhibitam, fuisse: *Ego te baptizo in nomine, Patris, & Jesu Christi ejus Filii, & Spiritus Sancti;* sic enim exprimebantur tres ipsae Personae Sanctissimae Trinitatis: & Unitas ipsarum in *ly in nomine:* & Christus invocabatur. Clericat. *dec. Cleri Patavin. de Anno 1688. quest.* 2. in Martio.

78. Quaeritur, an valide baptizet, qui mente profert formam baptismi?

Resp. Negative. Habetur ex Florent. in Decret. *cir.* ubi deciditur: *Omnia Sacramenta tribus perficiuntur: Videlicet, rebus, tamquam materia; verbis, tamquam forma; & persona Ministri conferentis Sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia; quorum, si aliquod desit, non perficitur Sacramentum.*

79. Quaeritur, quam sit materia Sacramenti Baptismi?

Resp. Duplex est materia: Proxima, & remota.

(M m m m)

remo-

remota: Proxima est ablutio Hominis, per quam materia remota applicatur: Aqua nimirum naturalis, seu elementaris, tam calida, quam frigida, Fluminis, Maris, Fontis, Pluvialis, Paludis, resoluta ex nive, glacie, gelu, seu grandine: In casu necessitatis etiam non benedicta; sed extra illum est adhibenda benedicta in die Sabbati Sancti, juxta ritum Missalis Romani.

Nota, quod cum habetur materia certa, nunquam est utendum materia dubia, juxta dicta *lib. 2. cap. 1.* sed vide Gobat *cit. num. 8.* Ilfung. *Theol. moral. tr. 6. disp. 2. art. 3.* & Clericatum ad *dec. de Anno 1687. in M. r. quest. 1.*

80. Queritur, *quoniam sit Minister Sacramenti Baptismi?*

Resp. Sacerdos, cui ex Officio competit baptizare. In casu autem necessitatis non solum Sacerdos, vel Diaconus, sed etiam Laicus, vel Mulier: Immo etiam Paganus, & Hæreticus, baptizare potest: Dummodo formam servet Ecclesiæ; & facere intendat, quod facit Ecclesia. Florent. *in alleg. Decret.* Hoc idem legitur *cap. Diaconos dist. 93. & cap. constat. dist. 4. de consecrat.* ubi deciditur, baptismum à sanctis Sacerdotibus esse tractandum, nec Diaconis esse licitum baptizare, extra casum necessitatis, absque Episcopi, vel Presbyteri (Parochi nimirum) licentia.

Notandum tamen est: Ex Du-hamel *tom. 3. Theol. Cleric. dissert. 2. de baptis. cap. 1.* quod licet, cum urget necessitas, possit quilibet baptizare, est tamen servandus ordo. Sacerdos (cui ex v. ordinationis convenit baptizare) est omnibus præferendus: Diaconus Subdiacono:

Clericus Laico: Catholicus Hæretico: vir Mulieri. Et esse gravem culpam, excludere habentes Ordines Sacros: Venilem verò, habentes ordines Minores dixit Mastrius *disp. 17. num. 33.* & Laym. *lib. 5. tr. 2. cap. 7. n. 3. & 4.*

81. Queritur: Parochus existens in mortali, Laicum Sacramentaliter absolvit, eique Eucharistiam ministrat, Missam celebrat, & puerum baptizat, peccatur, quot peccata committit?

Resp. Quinque. I. In absolvendo, quia debet esse in gratia, ut licite admittat Sacramenta. II. In communicando, quia est probabilior opinio, juxta dicenda *lib. sequen. de Eucharistia*, quod Sacerdos in mortali existens, communicans Laicum peccet mortaliter; nam in eum finem gratiam ordinationis accepit, ut ex officio sanctè Sacramenta ministrat, & reverentiam erga Sanctissimam Eucharistiam vitet. Layman. *lib. 5. tract. 1. cap. 5. num. 7.* Marchant. *Horr. Past. de Eucharist. resolut. pastoral. cap. 3. quer. 2. III. Missam celebrando, dum consecrat. IV. Dum se ipsum communicat. Tambat. Method. Confess. cap. 1. §. 7. num. 57. V. Baptizando puerum.*

82. Sed difficultas est, si Sacerdos peccat communicando Laicum, ergo, cum duos communicat, duorum peccatorum reus erit: & si decem, decies. Dicitur propter offerret: & sic de cæteris; quoniam minus durum, & rigorosum videtur.

Resp. Marchant. *cit. refert*, aliquorum sententiam esse, toties peccare, quoties ministrat, quia tot sunt actus ministrandi; sicut toties peccat, quot personas absolvit. Sed ipse putat, moraliter loquendo, unum esse peccatum, quamvis plur-

pluribus ministrat, quia moraliter censetur una distributio, pluribus, facta, accedentibus ad idem Convivium: Quia eis hic, & nunc accedentibus, Sacramentum ministrat; sicut tradit, unum peccatum à Sacerdote committi, si in peccato decem Hostias consecret, vel consecratas in peccato sumat. Non negat tamen peccatum aggravari, dum multis simul ministrat: Ac pluries peccare, si ob interruptionem administratio, etiam moraliter, discontinuetur. Quod tenendum censeo.

Diferimen ponit inter absolventem, & Communionem ministrantem: Quia toties variatur iudicium, & novum conficitur Sacramentum, quoties poenitentes absolventur: & ideo hic toties peccat, quoties, & quot absolvit, ut alibi diximus.

Circa Patrimonios, Amittendos in baptifmate solemniter. Vide Trid. sess. 24. cap. 2. de reform. Matrimon. & lib. 4. cap. 2.

83. Quæritur, *Maritus, & Uxor tenent in Baptismo infantem Prædicti, petitur, an priventur iure petendi debitum?*

Resp. Negativè, quia inter ipsos susceptoribus nulla contrahitur cognatio Spiritus, ex Trid. loc. cit. Verùm, Parochi non debent esse faciles in admitteendis Marito, & Uxore pro Patrimonios in eodem baptifmate ob reverentiam Sacramenti, consideratam cap. quod autem 30. qu. 4.

84. Prop. 28. Valet baptifmus collatus à Ministro, qui omnem ritum externum formamque baptizandi observat, intus autem in corde suo apud se resolvit, non intendendo facere, quod facit Ecclesia.

Forma baptifmi indifferens est, ut assumatur ad baptizandum ad ludum, jo-

cum &c. ergo debet determinari ad baptizandum verè per intentionem Ministri: Qui certè intentionem baptizandi non habet, dum contrarium intendit.

In Ministris itaque, qui Sacramenta conficiunt, necessaria est intentio, saltem faciendi, quod facit Ecclesia. Est res definita in Florent. in decret. Eugen. & Trid. sess. 7. can. 11. de Sacram. in gen. Nam non censetur esse Christi, & Ecclesie Minister, qui non vult facere, nec intendit, quod Christus instituit, & Ecclesia observat.

85. Sed difficultas est, *quanam sit intentio Ecclesie, seu quodnam sit objectum intentionis Ecclesie in actu conferendi Sacramenta?*

Resp. Est facere id, quod, & sicut Christus Dominus instituit. Quare intentio conficiendi Sacramentum est voluntas, qua quis vult facere, quod Christus instituit; quàm voluntatem censetur implicitè habere, qui baptizando vult facere, quod facit Ecclesia.

86. Sed quæritur, *Turca videns Sacerdotem Catholicum baptizare; qui veram intentionem baptizandi habet, eadem verba, abluendo filium, profert, intendendo, & volendo facere, quod ipse Sacerdos agit, petitur, an validè baptizet?*

Resp. Affirmativè; ratio est, quia Sacerdos ille baptizando facit, quod facit Ecclesia, ergo Turca intendendo per baptismum facere, quod facit Sacerdos, implicitè intendit facere, quod facit Ecclesia. Gobat, & Poncius. Et ibi Gobat observat eum, censeri velle baptizare, ut baptizat Ecclesia, si verba proferat, & abluat eoritu, quo Ecclesia utitur, vel quo utuntur

(M m m m) 2 Sacer-

Sacerdotes, dum baptizant. Lege Trid. sess. 7. canon. 4. de baptis. definiens Baptisimum, qui datur ab Hereticis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia, esse verum baptismum. Unde Sacra Congregatio Concilii decrevit baptizatos à Calvinistis, esse verè baptizatos, ita ut non sint denuò baptizandi, etiam sub conditione, si non sint baptizati, apud Fagnan. in 1. Decretal. ad cap. quoniam de const. num. 24. Nam supponitur, Calvinistas habere intentionem faciendi per baptismum, quod Christi instituit, vel quod Christi Ecclesia facit.

87. Sed quaeritur, an intentio debeat esse actualis, an virtualis, vel habitualis?

Resp. Sed priùs pondera, intentionem esse actum voluntatis, qua te determinas ad aliquod faciendum, v. gr. volo baptizare, celebrare, Confessiones audire, &c. Hujus species sunt, actualis, virtualis, & habitualis. Actualis est, qua quis actu vult facere aliquid, elicitio voluntatis actu, tendente in illud; ut, volo baptizare, recitare Officium, &c. Virtualis est, qua actu secundum se non existit, quando conficitur Sacramentum, sed existit in effectu aliquo, ab illa immediate, vel mediate proveniente, dum actualiter existit. V. gr. vocaris ad baptizandum puerum: Ad eum finem, ad Ecclesiam vadis, sumis Rituale: Aperis Fontem, &c. Dum verba profers, & abluis propter mentis distractionem, non cogitas de baptismo: Diceris baptizare eum intentione virtuali: Quatenus iter ad Ecclesiam assumptum, aperitio fontis,

orationum lectio, & similia, sunt effectus intentionis actualis praeterita: & sic baptismus vtiliter confertur.

Habitualis refertur, non ex praecedenti actu voluntatis aliquid agendi, sed ex frequentatis actibus, ex quibus habitus agendi acquiritur: Qui etiam in dormitionibus, & ebriis manet.

Ad dubium itaque. Actualis optima est, & consulenda: Sed non est necessarium, ut semper in se duret, quia id propter evagationem mentis est moraliter impossibile. Virtualis sufficit: Et habitualis est inepta; quia habitus ille non influit in velle actionem illam; ut comitatur in operantibus ex habitu, & causa, non praemissa vtilitione operandi.

Virtualis itaque sufficit; aliàs esset moraliter impossibile conficere Sacramenta, quoties conficiuntur. Nam impossibile moraliter est, quòd semper habeatur intentio actualis, in quo DD. conveniunt: ponderantes ad intentionem virtuales requiri, ut actualis praecedat, & non fuerit retractata, vel moraliter interrupta, per exercitium negotii impertinentis, & non ad breve tempus. Habes in Cella intentionem celebrandi: Statim discedis ex Conventu ad litigium absolvendam, commendos libros, invitandum amicum, &c. redis, & celebras, non remansit intentionem: Non diceris celebrare ea vi intentionis praeterita, virtualiter durantis.

88. Ad tollendos scrupulos considero, quòd intentio actualis, alia est directa (qua ab aliquibus vocatur non cognita) & alia reflexa (qua ab eisdem cognita dicitur) Directa est, qua quis advertens, & volens, aliquid operatur, sed per alium actum reflexum non advertens.

se advertere, & habere talem volitionem. Reflexa est, qua quis advertens, & volens, aliquid operatur, & per alium actum reflectit, & cognoscit, se advertere, & velle, quod agit. Multi existimant se intentionem actualem non habuisse, quia non habuerunt actualem reflexionem, cognoscendo se velle, quod operantur: sed non rectè. Nam licet, propter distractionem intellectus non advertant ad id, quod operantur, non sequitur, ut notat Poncius, & Felix tom. 2. *examen ordinanum*. 2. 13. quin actu velint operari, & operentur, quia volunt. Exemplum est; intendo celebrare, propterea vado ad Sacrificium, vestes assumo, lego Missam, verba consecrationis profero; sed propter distractionem non adverto ad id, quod lego, quod operor. Fortè non habeo volitiones actuales, quae imperent illas actiones? De necessitate debeo eas habere; alias illae actiones non possent continuari. Nam prima volitio nequit esse causa sequentium actionum: quia iam desit. Quare, vestes sumo, quia volo; lego, quia volo: profero, quia volo; quamvis non advertam me velle, me legere, &c. Sed pondera, quòd ista intentio actualis directa, non cognita, non sufficit, nisi praecesserit intentio actualis cognita, ad quam aliae volitiones non cognita sequantur.

89. Prop. 29. *Futilis, & vana convulsa est assertio de Pontificis Romani supra Concilium Oecumenicum auctoritate; atque in fidei quaestionibus infallibilitate.*

Per Concilium Oecumenicum DD. intelligunt Concilium Generale, seu Universale, auctoritate Romani Pontificis

congregatum. Cui ipse, vel per se immediatè, vel per suos Legatos praesidet: & ad quod possunt, & debent convenire omnes Episcopi totius Orbis, nisi legitime impediuntur. Huiusmodi Concilia non esse supra Papam, sed Papam supra ipsa, & independentem ab eis, esse in definiendis fidei, & morum quaestionibus infallibilem, est constans omnium Theologorum, & Canonistarum sensus; propter manifesta testimonia Scripturae, Pontificum Decreta, & Conciliorum Definitiones, ad evidentiam, Romani Pontificis potestatem, auctoritatemque supra omne Generale, & Universale Concilium ostendentia; ex quibus aliqua meo Confessori propono.

90. Primatus Papae supra Concilium Generale probatur. I. Matth. 16. ubi Christus in praesentia aliorum Discipulorum, soli Petro, Vicariam, supremam, absolutam, & universalem potestatem supra universam Ecclesiam promittit, dicens: *Et ego dico tibi (non vobis, non vestro Collegio, sive Concilio) quia tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam: & porta inferi non prevalebunt adversus eam; & tibi (non vobis, non Concilio) dabo claves (quae supremam potestatem denotant,) Regni Caelorum, & quodcumque ligaveris, &c.*

91. Implevit autem promissa, cùm post Resurrectionem eidem Petro dicit: *Pasce agnos meos, pasce oves meas,* Joan. 21. hoc est, Ecclesiam meam; ut bene explicavit ipsa Ecclesia, à Spiritu Sancto illuminata, dum in Oratione pro Pontifice Romano ait. *Deus omnipotens fidelium Pastor, & Rector, qui famulus* (Mmm) 3 luna

Inimicum N. Ecclesia tue preesse voluisti, &c. Et proinde idem est dicere: *Pasce oves meas, ac pasce Ecclesiam meam*; quibus propterea verbis eum Papam, & Vicarium suum creavit, ut teste Pagnano in 1. *Decretal. ad capit. significasti de elect. DD.* ponderant.

92. Accedit. Pro Pontificis Romani auctoritate, Pius II. *constit. In minoribus la 10. Bullar. 10. 1.* retractans, quæ ipse, cum esset junior, in oppositum scripserat, habet: *hac nos de Romani Pontificis auctoritate, & potestate sentimus: cui & congregare generalia Concilia, & dissolvere datum est: & infra: inter quæ nullum invenimus unquam fuisse ratum, quod, stante Romano indubitato Prasule, absque ipsius auctoritate convenerit: quia non est corpus Ecclesia sine Capite: & omnis œc capite defluit in membra potestas.*

93. Confirmat Florentinum in literis anon. *Item diffinimus, Sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem, in universum Orbem tenere primatum: & ipsum Pontificem Romanum, Successorem esse B. Petri, Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesie Caput, & omnium Christianorum Patrem, ac Doctorem existere: & ipsi in B. Petro pascendi, regendi, & gubernandi universalem Ecclesiam à Domino nostro Jesu Christo, plenam potestatem iraditam esse.*

94. Respondent, ex adductis solum probari Romanum Pontificem esse, & potestatem habere supra singulos fideles, & super singulas Ecclesias particulares, ipsarumque Prælatos, ita ut nullus sit fidelis, nulla excipiat Ecclesia,

& Prælatos, qui à Romani Pontificis potestate, & jurisdictione eximatur: non verò probari Romanum Pontificem esse supra universalem Ecclesiam, in unum congregatam: exemplum adducunt de Duce Veneto, qui potestatem habet, & jurisdictionem supra singulos Venetos Cives, sed non supra totum Senatuum collectivè sumptum. Ratio est, quia à divinis ad collecta non tenet illatio.

95. Verum inutilis, levis, & nullius momenti est objectio: ad evidentiam non semel depulsa, & rejecta. Est Pontifex Romanus ex Florent. totius Ecclesie Caput, & omnium Christianorum Pater, & Doctor, ergo & Concilii; nisi Authores propositionis sentiant Concilium esse extra Ecclesiam, & PP. in Concilio congregatos desinere esse Christianos, ad Gregem, & Christi oves pertinere; quod non sine manifesto errore assererent: ergo est veritas omnino infallibilis, Papam esse supra omne Concilium Generale: prout reprobato errore Basiliensium, asserentium Concilii auctoritatem esse supra Papam, dixit Concilium Lateranense 5. sub Leone X. ut infra: *solum Romanum Pontificem super omnia Concilia auctoritatem habentem, Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac dissolvendorum plenum jus, & potestatem habere: ne dum ex Sacra Scriptura testimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum, sed propria eorundem Confessione manifestè constat.*

96. Accedit auctoritas Conc. Constantien. In quo. *sess. 8.* sic Hæreticus damnatur Joann. Wicleff. ex quo inter alia dixerit: *Papa non est immediatus Vi-*

vicarius Christi: sed id sequitur, si non Papa supra Concilium, sed Concilium in Papam auctoritatem habet; nam tunc Concilium immediatus Vicarius foret, & Papa mediatus; ergo, ne innovetur proscripta heresis, firmissimè fatendum est, Papam esse supra omne Concilium, & Caput Ecclesie, quod negabat Joan. Huz: cujus errores fuerunt in eodem Concilio sess. 14. proscripti.

97. Ex quibus patet, exemplum adductum de Duce, nil concludere; nam manifestum discrimen est inter eum, & Pontificem: etenim Dux Venetus potestatem accipit à Republica cum limitatione, ut non extendatur ad Senatum, simul collectum, sed solum ad singulos Cives divisim, Pontifex autem Romanus jurisdictionem non accipit ab Ecclesia, sed illam unicè habet à Christo, ex supra allegatis: sed Christus ei potestatem concessit supra Ecclesiam universalem, cujus est caput; juxta *const. Conc. Lugdunen. sub Gregor. X. relatam in cap. ubi periculum de elect. in 6. ubi §. Caterum: Romanus Pontifex dicitur, Doctor universalis Ecclesie, & Gregis Dominici director*; ergo est supra Concilium Generale; quod est repræsentativè Ecclesia universalis, cujus Papa est Director, & Caput.

98. Et hinc constat in nostro casu valere argumentum à divisim ad simul collecta; nam hujusmodi arguendi modus tunc tenet, quando eadem omninò ratio est in divisim, & in simul collectis: ubi enim eadem est ratio, eadem debet dari juris dispositio. Exemplum satis aptum, ad id probandum sunt creaturæ, quarum quælibet subjicitur Deo, quia ab ipso

dependet: ergo & omnium creaturarum collectio Deo subjicitur: quia creaturæ, etiam simul collectæ, sunt à Deo dependentes: ergo & Pontifici Romano subjiciuntur, non modo singuli fideles divisim, sed etiam omnes simul collectivè: quia tam singuli, quàm omnes collectivè, sunt oves Christi: quarum cura à Christo Romano Pontifici commissa fuit; ergo & omne Concilium Generale, quod non potest sine auctoritate Papæ legitimè congregari, & post congregationem continuari, ut expressè *text. in cap. Multis dist. 17. ubi: Multis denuò Apostolicis, & Canonicis, atque Ecclesiasticis instrumur regulis, non debere absque sententia Romani Pontificis Concilia celebrari; quapropter, ut jam dictum est, rectè, non Concilium, sed vestrum conventiculum, vel conciliabulum cassatur, & quidquid in contractum est, irritum habetur, & vacuum.*

99. Addo, Patres in Conciliis congregati consueverunt petere, & obtinere Concilii confirmationem à Summo Pontifice, prout, aliis omisissis, fecit Trid. videndum in fine *sess. 25.*

100. Agunt de Prærogativa Pontificis supra Concilium, ejusque infallibilitate, independente à Concilio Fagnan. in 1. *Decretal ad alleg. cap. significasti, & ad cap. Antigonus de pactis num. 5. ibidem. Bail. sum. Concilior. tom. 1. Concil. Basilien. §. de auctoritate Concil. & Papa. Leytan. Clypens dignit. Pontif. discept. 1. sess. 1. Du-hamel Theol. Cleric. tom. 5. lib. 2. de Concil. dissert. 1. cap. 3. Guarnieri de Eccles. militan. lib. 2. cap. 26. & apud istos alii.*

101. Prop. 30. Ubi, quis invenerit doctrinam

doctrinam in Augustino clarè fundatam, illam absolute potest tenere, & docere, non respiciendo ad ullam Pontificis Bullam.

Soli Summo Pontifici est à Christo data intallibilitas in definiendis, & decidendis quaestionibus fidei, & morum: ut aliis omissis, concludit illud Lucas 20. *Simon, Simon, ecce Sathanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum: ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* In quo est ponderandus modus loquendi Christi: *Sathanas expetivit vos, (non te) ego rogavi pro te, (non pro vobis) ut non deficiat fides tua (non vestra) & tu aliquando conversus confirma fratres tuos: & non dixit: vos confirmate.* Et ex isto omnes DD. probant, Pontificem Romanum esse supremum Judicem, contraversiarum fidei: ac, dum de rebus fidei, & morum ex Cathedra, etiam extra Concilium, loquitur, non posse falli, definire, aut errare. Etgo contra hanc loquuntur Authores propositionis, quatenus Pontificis infallibilitatem in rebus fidei, & morum negant; dum consent ad ipsum non esse respiciendum, tamen si delectet mentem S. Augustini in hac, vel illa propositione expressam, esse intelligendam in contrario sensu ab eo, quam, in quo privato Doctore videtur esse clara.

102. Sed quaeritur, quando Pontifex censeatur ex Cathedra loqui, & definire?

Resp. Cum loquitur, & definit formaliter, ut Pontifex Maximus, Supremus totius Ecclesiae Pastor, & Rector,

Doctore, ac Universalis Magister, à Deo constitutus pro docenda, dirigenda, instruenda, conservanda, ac confirmanda Ecclesia, & pro ea liberanda ab omni perversa doctrinae macula, & nevo: ut sit Christi Sponsa, pulchra sine macula, & ruga haereticalis, & corrupta doctrinae. Vel brevius: quando definit, docet universam Ecclesiam, ei proponens, quid credendum, quidve sequendum sit, intendens omnes ad observantiam obligare, ut credant, & operentur juxta suam definitionem, & propositionem. Nam sic agens operatur, ut Summus Pontifex, & Doctore Ecclesiae, habens supremum Magisterium fidei. Sic DD. communiter. Leytan. cit. discept. 6. sect. 11. & Guarnieri lib. 2. cap. 22.

103. Apud quos est commune, cum esse in Ecclesia Catholica habendum ut Haeticum, easque propositiones esse scandalosas, temerarias, novas, haeticas, &c. quae Romanus Pontifex ex Cathedra loquens, ut Haeticum damnat, quasque sub ea respectivè censura prohibet: quare is loquatur extra Concilium. Nam Christus Dominus soli Petro, & non Petro cum Concilio promisit, & dedit claves: super Petrum Ecclesiam fundavit: pro eo rogavit, ut fides ejus non deficeret: ei que praecipit, ut fratres suos consumaret, pasceret, atque doceret. Et haec simpliciter Confessori sunt satis: interea videtur, quae dixi cap. 29. §. 2. & 4. offic. Cur. Ecclesiast.

104. Prop. 31. Bulla Urbani VIII. in emissenti est subreptitia.

Nota I. Constitutionem illam subreptitiam reputari, quae obtinetur, seu potius dolose extorquetur, per exposi-

tionem falsitatis; quemadmodum obrepticia illa præsumitur, quæ per fraudem impetratur, tacendum verum: quod, si fuisset expressum, non emanasset.

105. Nota 2. Præactam Bullam Urb. fuisse editam sub anno 1641. in qua confirmatur Const. B. Pii V. incipit, *ex omnibus*, & alia Greg. XIII. damnantium 79. propositiones, à Michaelæ Hajo assertas; & proscribitur liber, cui titulus *Augustinus Cornelii Jansenii*, olim Iprei. Episcopi, alioque errores, ut in Bulla Urbani la 289. Bull. 10.5.

106. Nota 3. Ipsam Bullam ab Urbano prodidisse, loquente ex Cathedra, seu, ut Capite, & Magistro Ecclesiæ, ipsam docente, & instructe; ut per hæc in Constitutione exprimitur: ut, *quæ ad fidei Catholicæ conservationem à Prædecessoribus nostris provide statuta, & ordinata sunt, firmiter perpetuo observentur, & cum opus sit, nostre Auctoritatis munimine confirmantur.* Quam ab omnibus observari voluit, prout hæc significant: *inhibentes insuper sub omnibus penis, & censuris in prædicta constitutione Pii Prædecessoris contentis (à quibus nullus Romano Pontifici inferior, excepto mortis articulo, absolvi contrafacientes possit) ne quis cuiuscunque conditionis, & qualitatis, etiam specialis, & specialissimæ nota, & expressione dignus, de prædictis, ut supra damnatis, & in præsentibus libro contentis, aliisque &c. quoquo pacto loqui, scribere, & disputare audeat, librumque, & alia prædicta penes se retinere, vel legere presumat: & infra. Nullo ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis &c. infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis Mattheus Cantela Confess.*

autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & B. Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum.

107. Ex quibus fit evidens. Authores propositionis, dum asserunt Bullam esse supreptitiam, profiteri, & eam esse falsam, & sententias per eam prohibitas, veras; consequenter Romanum Pontificem, ex Cathedra loquentem in materia morum, & iis, quæ ad rectè vivendum pertinent non esse Regulam infallibilem, & posse falsum, ac turpia docere; & honesta damnare. Quod affirmari nequit, nisi ab existente extra Ecclesiam, & pertinaciter asserente, Romanum Pontificem in formandis decretis, quibus noxia, & perniciose doctrinarum pascua ab innoxiiis, & salubribus segregat, ex certa, & infallibili Spiritus Sancti assistentia non operari. Quos redarguit constans, & perpetua Ecclesiæ, ac hidelium consuetudo; consultandi Romanum Pontificem, in quibuscumque dubiis, & controversiis, quæ oriuntur circa fidem, & mores: ut, quæ credenda, & agenda sunt, sine periculo errandi: Ipso proponente, & docente, credantur, & agantur.

108. Dices. Urbanum non esse ex Cathedra loquentem, quia ad locutionem formalem ex Cathedra requiritur, ut Pontifex dicat, *definimus, decidimus*, vel aliquid simile, qua formula non est usus Urbanus.

Resp. Verbum *damnamus, prohibemus, mandamus pro vetitis, & prohibitis haberi*, in materia doctrina (in qua Pontifex errare non potest) est verbum simile, vel illis æquivalens. Nam hoc, (N n n n) quod

quod est *damnare*, seu *prohibere* doctrinam aliquam, tamquam hereticam, scandalosam, periculosam, &c. idem est, ac *declarare*, *decidere*. & *definire*, eam esse hereticam, scandalosam, &c. ut optime notavit Cardenas Cris. *Theol. dissert. 1. Proemial. c. 7. n. 124. ad prop. damn. ab Innoc. XI.* Urbanus autem utitur verbo, *prohibemus*, quod est idem, ac dicere; tamquam omnino certum declaramus, & definimus doctrinas (in constitutione prohibitas) vergere in scandalum totius Reipublice Christianae, & fidei Catholicae perniciem.

109. Teneas itaque constantissime, fidelissimeque doceas Romani Pontificis infallibilitatem in decidendis questionibus in materia fidei, & doctrinae, ad mores spectantis: considerans, quod securitas non errandi in credendo, & operando, in corpus Ecclesiae descendit à securitate non errandi, quae est in suo Capite. Quoniam, ne erraret Ecclesia, promissio facta est suo Magistro, illis verbis: *super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam: eique infallibilitas data: ego rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua.*

110. Queritur, an decreta ab Alex. VII. Innoc. XI. & Alex. VIII. respectivè formata sint definitiones ipsorum Pontificum loquentium ex Cathedra?

Resp. Affirmativè. Ratio est, quia tunc Romanus Pontifex loquitur ex Cathedra, quando loquitur ut Caput, & Magister Ecclesiae: tunc autem ut Caput, & Magister Ecclesiae loquitur, cum decretum edit pro universa Ecclesia, docens quid credendum, & quid agendum sit, illudque vult ab omnibus indubitan-

ter admitti, & observari. Sed omnes tres praefati Pontifices loquuti sunt ut Caput Ecclesiae, & decreta ediderunt pro universa Ecclesia, Egregantes noxia doctrinarum palcua, in perniciem animarum inventa, ab innoxiiis, & salubribus. Quorum observantiam stricto praeecepto in virtute sanctae obedientiae, & sub poena excommunicationis (reservata Romanis Pontificibus absolute, praeterquam in mortis articulo) omnibus, & singulis fidelibus injunxerunt; prout in decretis expressè.

111. Sed queritur, an, cum quis in articulo mortis absolvitur ab excommunicatione incurfa, ex quo decretis contraxerit, aliquam ex aboletis prohibitionibus ad praxim deducendo, aut defendendo, vel de ipsa, nisi forsap ad impugnationem effectum, disputando, seu predicando, veniat, cessante periculo, se coram Sanctissimo praesentare.

Resp. Affirmativè, juxta text. in cap. eos. qui de sept. excomm. in 6. vide dicta lib. 1. cap. 2. num. 14. & cap. 33. num. 19. & ex ibi dictis collige praxim. Et Deo gratias age, si in tui commodum, huculque scripta aliquid utilitatis attulerint.

CAPUT IV.

Votum.

APPENDICEM de voto sub unoquoque capite comprehendimus; in quo, si non singula, ad minus principiora inter Moralistas discussa, & frequentiora, quae ad Tribunal Sacramentale Penitentes deferunt, Confessione exhibentur, ut nil ei in hoc opere de statu-
mandum